

Bruselj, 21. junij 2021
(OR. en)

9837/21

COPS 232
CIVCOM 104
POLMIL 90
CFSP/PESC 597
CSDP/PSDC 319
RELEX 564
JAI 730

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	9678/21 COPS 226 CIVCOM 101 POLMIL 87 CFSP/PESC 574 CSDP/PSDC 308 RELEX 537 JAI 710
Zadeva:	Osnutek sklepov Sveta o pristopu EU h kulturni dediščini v konfliktih in krizah

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o pristopu EU h kulturni dediščini v konfliktih in krizah, ki jih je Svet sprejel na seji 21. junija 2021.

**OSNUTEK SKLEPOV SVETA O PRISTOPU EU H KULTURNI DEDIŠČINI V
KONFLIKTIH IN KRIZAH**

1. Svet opozarja na svoje sklepe z dne 8. aprila 2019 o strateškem pristopu Evropske unije (EU) k mednarodnim kulturnim odnosom in ponovno poudarja svojo podporo vključevanju mednarodnih kulturnih odnosov v zunanjo in varnostno politiko EU. V zvezi s tem Svet pozdravlja koncept EU o kulturni dediščini v konfliktih in krizah, ki pomembno prispeva h krepitvi strateškega pristopa EU k miru, varnosti in razvoju.
2. Svet priznava vlogo kulturne dediščine kot pomembnega sredstva za mir, demokracijo in trajnostni razvoj, in sicer s krepitvijo strpnosti, vzajemnega razumevanja, sprave, medkulturnega in medverskega dialoga ter blažitvijo socialnih napetosti in preprečevanjem ponovnih izbruhov nasilnih konfliktov. Hkrati Svet priznava, da je mogoče kulturno dediščino izkoristiti kot sprožilec in tarčo konfliktov in kriz ter da je lahko predmet dezinformacij ali manipulacij z informacijami.

Svet poudarja pomen ozaveščenosti o kulturni dediščini in njene zaščite v okviru pristopa, ki upošteva konflikte, v vseh fazah konfliktov in kriz. Zaščita in varovanje kulturne dediščine ter spodbujanje spoštovanja kulturne raznolikosti so bistveni za preprečevanje nasilnega ekstremizma, boj proti dezinformacijam ter ustvarjanje pozitivnega dialoga in vključevanja. Svet opozarja tudi na svoje sklepe z dne 7. decembra 2020 o mirovnem posredovanju EU in ponovno poudarja vlogo kulturne dediščine kot vstopne točke za mediacijo.

3. Svet priznava, da obravnava kulturne dediščine, vključno z njenim varstvom in ohranjanjem, po konfliktu ali krizi pomaga pri zaščiti identitet posameznikov in skupnosti, kar je namenjeno kot osnova za trajnostno okrevanje in trajen mir, ter tako prispeva k splošni odpornosti družb. V zvezi s tem Svet vztraja pri pomenu gospodarskih, socialnih in okoljskih vidikov, povezanih s kulturno dediščino, ter spodbuja pristop in konkretne ukrepe za krepitev vključujočega in trajnostnega razvoja, tudi v smislu zaposlitvenih možnosti za lokalne skupnosti. Svet poudarja tudi pomen trajnostnega kulturnega turizma za podpiranje ekonomskega preživetja in ustvarjanje zaposlitvenih možnosti.
4. Svet poudarja pomen lokalne odgovornosti in dejstvo, da je treba pri podpori partnerskim državam pri zagotavljanju varstva kulturne dediščine postaviti potrebe in udeležbo lokalnih skupnosti v središče prizadevanj. V zvezi s tem poudarja pomen izobraževanja in digitalizacije pri krepitvi zmogljivosti na tem področju, vključno s potrebo po večji ozaveščenosti o obstoječih podatkovnih zbirkah v zvezi s kulturno dediščino, ki je ogrožena. Spodbuja uporabo naprednih digitalnih orodij in tehnologij za evidentiranje, dokumentiranje in ohranjanje kulturne dediščine.
5. Svet poudarja pomen obravnave nesnovne dediščine kot način za razvoj skupnega razumevanja, predvsem s krepitvijo medkulturnega in medverskega dialoga in z zagotavljanjem prenosa tradicij in znanja. Svet opozarja na pomen Konvencije Unesca o varovanju nesnovne kulturne dediščine iz leta 2003 ter poudarja dopolnjevanje in medsebojne povezave med nesnovno in materialno dediščino. Poleg tega Svet priznava, da je treba podpreti ukrepe za ublažitev negativnih vplivov podnebnih sprememb na naravno in kulturno dediščino.
6. Svet poudarja pomen pristopa EU, ki temelji na vrednotah, pri obravnavi varstva kulturne dediščine v konfliktih in krizah. Poudarja tudi, da je treba sprejeti pristop, ki upošteva konflikte, in spoštovati načelo „neškodovanja“. Pozdravlja pozitiven prispevek, ki ga lahko koncept EU prispeva k odgovornosti za varstvo s podpiranjem prizadevanj za zaščito in zaustavitev uničevanja kulturne dediščine.

7. Svet ponovno poudarja zavezo EU k polnem izvajanju agende za ženske, mir in varnost ter se seznanja s prispevkom koncepta EU v zvezi s kulturno dediščino za izvajanje političnega okvira EU glede agende za ženske, mir in varnost, vključno s strateškim pristopom EU k vprašanju žensk, miru in varnosti in akcijskim načrtom EU za vprašanje žensk, miru in varnosti. V zvezi s tem Svet nadalje poudarja pomen vključujočega, enakopravnega in nediskriminatornega pristopa pri obravnavi kulturne dediščine v konfliktih in krizah, zlasti v zvezi z vidiki, povezanimi s spolom, mladimi, pripadniki manjšin, verskim prepričanjem in skupnostmi ter domorodnimi ljudstvi.
8. Svet poudarja zavezanost EU spoštovanju in krepitvi na pravilih temelječega mednarodnega reda za varstvo in zaščito kulturne dediščine, v središču katerega so Združeni narodi (ZN), ter zagotavljanju učinkovitega multilateralizma, temelječega na spoštovanju mednarodnopravnih norm in načel, mednarodnega humanitarnega prava, varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Svet tudi priznava vidik človekovih pravic v zvezi s tem vprašanjem, kot je navedeno v resoluciji Sveta za človekove pravice z dne 6. oktobra 2016 z naslovom “Kulturne pravice in varstvo kulturne dediščine”.

Svet opozarja tudi na pomen krepitve partnerstev z ustreznimi mednarodnimi organizacijami, zlasti z Organizacijo Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) in Svetom Evrope, regionalnimi organizacijami ter ustreznimi medvladnimi in nevladnimi organizacijami, da bi varovali in zaščitili kulturno dediščino.

9. Svet poziva k zastopanosti varstva in zaščite kulturne dediščine v zadevnih strateških in programskih dokumentih EU ter vključenosti v delo Sveta v okviru skupne zunanje in varnostne politike.

10. Svet opozarja, da je pristop EU h kulturni dediščini v konfliktih in krizah del celostnega pristopa EU k zunanjim konfliktom in krizam, v katerem tvori del politično in operativno koherentnega odziva EU v kontekstu globalne strategije EU. Svet poudarja tudi pomen usklajevanja med zadevnimi instrumenti in pobudami držav članic, da se izboljša sposobnost hitrega odziva v zvezi z varstvom kulturne dediščine in preprečitvijo njenega uničenja med in po krizah z namenom stabilizacije in miru.

Svet poudarja tudi pomen vključevanja varstva kulturne dediščine v vse ustrezne razsežnosti nabora orodij EU za konflikte in krize, tudi v okviru skupne varnostne in obrambne politike (SVOP) ter drugih področij zunanjega delovanja EU, in v ustrezne finančne instrumente, vključno z Instrumentom za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) – Evropa v svetu.

11. Svet tudi poudarja pomen prispevka, ki ga lahko zagotovijo misije in operacije SVOP, ob polnem upoštevanju njihovih osnovnih mandatov, da se obravnavajo varnostni izzivi, povezani z ohranjanjem in varstvom kulturne dediščine.

V zvezi s tem in v skladu s paktom o civilnih vidikih SVOP in sklepi Sveta z dne 7. decembra 2020 Svet z zanimanjem pričakuje namenski minikoncept za preučitev možnosti za razvoj prizadevanj civilnih misij SVOP na tem področju, kjer je to ustrezno, na primer z morebitnimi programi za krepitev zmogljivosti ali dejavnostmi usposabljanja.

12. Svet opozarja na svoje sklepe z dne 16. junija 2020 o zunanjem delovanju EU na področju preprečevanja in zatiranja terorizma in nasilnega ekstremizma. Poudarja, da so nezakonito izkopavanje, plenjenje in trgovina s kulturnimi dobrinami povezani z resnimi varnostnimi grožnjami, saj zagotavljajo sredstva za financiranje dejavnosti organiziranega kriminala in terorističnih dejavnosti. Imajo tudi družbeno-kulturni vpliv, saj so politično orodje za oslabitev skupnosti in identitet. V zvezi s tem Svet ponovno poudarja, da je treba nujno okrepiti boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami in boj proti terorizmu tudi na podlagi obstoječih mednarodnih pravnih okvirov, kot so ustrezni pravni instrumenti ZN, Sveta Evrope in drugi podobni pravni instrumenti, kjer je to ustrezno. Poziva k nadaljnjemu tesnemu sodelovanju in sinergijam z akterji na področju pravosodja in notranjih zadev. Z zanimanjem pričakuje, da bo Komisija pripravila akcijski načrt za boj proti trgovini s kulturnimi dobrinami, kot je predlagala v sporočilu o strategiji EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025, objavljenem 13. aprila 2021, in vztraja, da je treba obravnavati tako notranjo kot zunanjo razsežnost tega področja.
13. Svet poziva države članice, naj okrepijo sodelovanje med zadevnimi ministrstvi, lokalnimi in regionalnimi organi ter drugimi zadevnimi deležniki, vključno s civilno družbo in akademskim svetom, ter zadevnimi mednarodnimi, regionalnimi, medvladnimi in nevladnimi organizacijami. Poudarja, kako pomembno je, da se med vsemi deležniki EU zbirajo in izmenjujejo najboljše prakse v zvezi s pobudami na področju kulturne dediščine, ki so se razvile v konfliktnih, kriznih in pokonfliktnih razmerah.
14. Svet poziva Evropsko službo za zunanje delovanje (ESZD), da skupaj s Komisijo in vsemi zadevnimi agencijami in organi EU izmenjuje najboljše prakse in razvija strokovno znanje, da bi na racionaliziran način kulturno dediščino in njeno zaščito vključili v preprečevanje konfliktov in krizno upravljanje. Svet tudi poziva ESZD in Komisijo, naj Političnemu in varnostnemu odboru v roku enega leta redno poročata o napredku pri izvajanju predlaganih ukrepov in glavnih elementov, določenih v konceptu.